

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre . . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólítások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petisior térfogata . . . . . 12 fillér
Bélyegdí minden beiktatás után . . . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Gömör megye székvárosa.

Minden külön fejtegetés nélkül is természetesnek fog látszani mindenki előtt, hogy arra a városra, mely az ezen cikk fölibe írott címet nemcsak viselni, de megérdemelni is akarja, — különleges kötelességek háramlanak. Annak a városnak, mely egy megye — egy kis ország — központja akar lenni, elsőnek kell állania a megyében a kultúra minden ágazata tekintetében. Iskoláinak, humanitárius, valamint kulturális és szociális intézményeinek mintaszerűeknek kell lenniök, mert hiszen valamint egy ország a maga szívének, büszkeségének, központjának tekinti az ország székvárosát, úgy kell, hogy tekintse a szellemi és anyagi élet központjának egy megye a saját székvárosát.

A civilizáció mai előrehaladottságában egy országos vagy akár megyei központnak *minden haladás* zászlóvivőjeül kell magát viselnie. Istápolnia kell a tudományt, művészetet, ipart, kereskedelmet, irodalmat; fel kell használnia az emberi elme mindazon vívmányait, melyek az emberiség összességének javára alkottattak meg s utat mutatni egy nagy területre a társadalom ama jelentékeny részének, mely e központ mozgása felé mint egy iránytű felé tekint. Egy ilyen városnak csak a legutolsó esetben kell utilitárius szempontokra tekintenie; mert célja sohasem magának a kommunitásnak vagyonosodása, hanem mindig annak a társadalomnak szellemi és anyagi boldogulása, mely *arra* van utalva, hogy a közös érdekek kötelékében haladjon előre.

Vajjon lehet-e egy városnak a célja az, hogy bizonyos vagy bizonytalan kiterjedésű földbirtokok legyenek a nevére — egy jogi személynek — tehát egy fiktív alanynak a nevére telekkönyvezve? Valjon lehet-e a célja egy városnak az, hogy ügyeinek intézésénél, intézményei felvirágzásánál a takarékoság eminens elve minduntalan kerékkötőül szolgáljon? Semmiképen nem. Egy városnak, — különösen ha megyei központ

— mindenekelőtt arra kell törekednie, hogy a kebelén élő polgárok ezrei lehetőleg kielégítő személy- és vagyonbiztonság mellett, a helyes egészségügyi óltalomban részesüljenek és szellemi művelődésük feltételeinek megadásával gondoskodva legyen arról, hogy tisztos munka révén anyagilag meglehetősen arányos jólétet élvezhessenek.

E néhány sorban körülbelől megközelíteni véltük egy város feladatainak vázolását, a mire bőséges alkalmat szolgáltat nekünk Rimaszombat város legközelebbi közgyűlése, melyen a jövő esztendőre szóló költségvetését minden nagyobb megerőltetés nélkül tárgyalják le s a város egyik legjelentékenyebb kulturális intézménye iránt tanúsítottak olyan szűkmarkúságot, a melyet egyesegyedül a takarékoság kicsinyes szempontjából tudtak megvédelmezni.

A költségvetéssel magunk is könnyen végezhetünk. Aprólékos emelkedések kivételével nincsen abban semmi, a mi valamely magasabb kontempláció érdekében anyagi erőfeszítésnek a nyoma volna. Az évtizedek óta megtaposott uton halad; középszerű világítás; ablak-ajtó reperációk, tisztviselők szegényes fizetése; egy néhány méternyi kövezet stb.; ezekben kulminál az egész budget. Még az is kérdés, hogy érdemes-e ezeken az évenként ismétlődő ismeretes témákon annyi okos embernek törni a fejét?

A leányiskola még most is az álmok hazájában van; a téglagyárat néhány fáraó-ivadék dilettantizmusa képviseli; gáz-világítás, rendszeres fürdő; rendezett vásártér; a viszonyoknak megfelelő rendőrség, állandó színház, stb., hol van mindez? Bizonyára egyesegyedül abban a pótdobban, a melyet a város takarékos atyái olyan szorgalmas ovatossággal ovakodnak megszavazni.

De hát ez felfogás dolga, s mi, tisztelvény a véleményeket, elhiszük, hogy a város felvirágzásához elengedhetlenül szükséges, hogy lehetőleg kevés legyen a pótdob. Legyen úgy. De azt már csak nem hiszük el, hogy ennek a város-

nak, melyet annyi évszázadon keresztül egy pártját ritkító szívós és életerős polgárság törekvő munkássága tartott fenn, ne volna elég képszerűge — minden megerőltetés nélkül — ötvenezer darab téglát áldozni arra a célra, hogy tősgyökeres polgárságának legelső kulturális intézménye, a polgári olvasókör egy lépést tehessen előre azon az uton, melyen halad és a közönség osztatlan rokonszenvét, becsülését méltán kiérdemelte.

Itt azután hiábavaló mindenféle argumentum. Az volna a legkeményebb ok, hogy pótdobával lévén megterhelve a lakosság, e pótdob növelése nem igazságos olyan intézmény érdekében, mely nem öleli fel magába a lakosságnak összességét. De hát van-e olyan intézmény ebben a városban, mely a lakosság összességét magába foglalja? Hiszen ha ebből a szempontból itélnék meg az egyesületeket akkor nem volna ma Rimaszombatban sem kaszinó, sem dalárda; nem volna korecsolya-egylet, uszoda, lutheránus leányiskola, katolikus paróchia, nem volna egyesült prot. főgymnasium, mert ez intézmények között egyetlen egy sínes, a melyiknek fentartása és felvirágzása a lakosság összességének az érdekét képezné!

A tény az, hogy a polgári olvasókör egy városbeli kulturális intézmény, tehát közézel, melynek jelentékenységet senki sem vonta kétségbe, azt pedig mindenki elismeri, hogy hivatásának magaslatán állván, nélkülözhetetlen szükségét képez. Ez okoknál fogva bizvást meg lehetett volna szervezni azt az ötvenezer darab téglát, a minek az ára ötszáz pengő forint, az összes most kivetett pótdobnak még csak nem is huszadrésze.

Hogy fogja a megye többi városa majd istápolni kulturális intézményeit, ha azt látja, hogy a megye székvárosa oly kicsinyes szempontokból bírálja el legeminensebb intézményeinek felvirágzását? És hogy kívánhassuk, hogy ez a polgári elem megerősödjék és gyarapodjék nemcsak anyagi, hanem szellemi kincsekkel is, hogyha

T Á R C Z A.

Álmomban.

Halott valék álmomban éjjel,
Kiterítették tetemet;
De nem borult ravatalomra,
Nem jött siratni senki sem.

Feküdtem némán, mozdulatlan,
De szívem sajgott, vérezett,
Hogy hant se fed s már elfeledtek
Kik én előttem kedvesek.

Hogy a részvét fáklója fényel
Nem vonja be ravatalom. —
S egyszer csak hozzám belebegtél
Aranyos, édes angyalom.

Hült tetememre ráborultál
És könyved záporá szakadt.
Hú ajkad dermedt ajkaimra
Mohón perzselve rátápadt.

Lehed varázsa, esőköd lángja
Átjárt mint villany árama;
A holt, merev kéz rád fonódott
S nem is bocsájtott el soha.

Nászagyunk lett a zord koporsó,
Te oly hű voltál kedvesem!
Évszázadok jöttek, letűntek,
S te csak pihentél keblemen.

Murgách Sándor.

Enzió király.

— Elbeszélés, —

Írta: Enrico Frenchi.

Enzió király! — a szöke, a fogoly Enzió király — ki nem ismeri őt s kinek szíve nem dobog részvéttel, ha a nevét hallja. Szemeink előtt egyszerre feltűnik a

régi, sötét, komor Bologna, erős tornyaival, magas falival, mely árkaival, s a büszke tanács és az egész város mintha csupa keményszívű emberből állana. Ők határozták el a szardíniai király örök fogságát, s itéletüket meg nem változtatták eddig még soba.

„Enzió király halála napjáig a bolognaiak foglya lesz — így szölt az ítélet, a mely a bolognaiakat oly sötét színben tünteti föl. Csak egy fényes pont tűnik föl az árnyban, egyetlen poetikus alak, — egy leány, szende és üde, a kit még szebbé varázsol a végtelen szerelem. Lucia Viadagola a neve, s a fogoly király egyetlen vigasza, örömtelen napjainak társa. Halála után is még sokáig tisztelték Bolognában s a középkor nővilága egész kultuszt üzött az emlékéből.

Mily győzelmi reménnyel vonult Enzió, II. Frigyes császár kedvenc fia a harezba, hogy a lázadó nápolyiakat engedelmességre kényszerítse. Az apja, a kinek magának is sok dolga volt, rábízta a sereg vezetését. Észak-Olaszország ismét föllázadt a gyűlölt német uralom ellen, s a pápa harezra tüzelte az olaszokat, akik egymás közt is kezdtek pártoskodni. A Montecchiek a Capulettiek ellen támadtak s az Ezzelino da Romanek az Azzok ellen.

Bologna köztársaság már rég harezban állt Modenával, amely a császár pártján volt, s a harez most új szenvedélyvel tört ki, Enzió király vezette a modenaiakat, s mindig elől volt gyors lován, szöke haja és aranyal himzett fehér mentéje csak egy repdesett utánna. De csapatát leverték s ő maga is fogságba került.

A bolognaiak ujongtak fényes győzelmük fölött s magasztalták hőslélek vezérüket Filippo Ugonét, a köztársaság podestáját és Antonio Lambertaccit. Szent Ágoston, a város védszentje megoltalmazta és megsegítette őket s a német császárnak, régi ellenségöknek kedvenc fia natalmukba került. Olyan zsákmány volt ez, a melynél büszkébbet és értékesébbet nem kívánhattak maguknak.

Ilyen napot, amint ez, melyen a köztársaság a falai közé huzelt a megalázott fejedelmet, Bologna még nem ünnepelt. A legfényesebb előkészületeket tették; a házakat virággal ékesítették föl, tarka zászlók lengtek a tetőről s drága szőnyegek az erkélyekről, a papság pedig körmeneteket tartott a városban. Minden ablak,

minden erkély zsufolva volt kíváncsiakkal s a zöld lombok közül büszke női arczok kandikáltak ki. Drágakövekkel s szöke ragyogtak gyönyörű szemek. A harangok zugtak, az utcákon hullámzott a néptömeg, s egyszerre kúrhangok jelezték a diadalmenet bevonulását.

A menet élén zenekar kaladt, játszva az indulót, a melynek hangjai mellett a győzők a harezba vonultak. A harezosok a vállaikon cipelték a zsákmányolt fegyvereket, s a király kincseit, a melyek szintén kezeikbe kerültek. Utánuk jött a győző mellett a legyőzött. Egy magas erőteljes férfi, nemes arczvonásokkal, büszke homokkal. Nyugodt volt, a levertség vagy félelem legkisebb jele nélkül. Drága, aranyal himzett s drágakövekkel kirakott ruha, s ezüst mellvéd és fényes sisak volt rajta; legszebb ékessége voltak azonban szöke fűrtjei, olyan fűrtök, aminő csak Enzió királynak voltak. Leérték egészen a esipőjéig s az arany sisak alig tudta őket összetartani. Minő fényes és méltóság sugárzott ki belőle — ez nem egy fogoly, akit ki szabad gunyolni — sőt ellenkezőleg tiszteletet és bámulatot ébresztett.

Ezt érezték a férfiak s titkok esodálattal néztek föl rá és ajkukon elnémult a győzelem fölötti ujongás. A podesta alakja, gazdag biborköpenye, nagy aranyláncza és büszke arca daczára majdnem elhomályosult mellette, a tekintetek keresztül siklottak rajta s mind csak Enzió királyt keresték. Hát még az asszonyok? Nem egy büszke szembe, amelyben csak néhány pillanattal előbb magasan lobogott a honfi tűz, ha a köztársaság diadalmáról szólt a dal, könyesepp lopódzott, a szívek részvételt dobogtak, s nem egy sóhaj hagyta el ajkait, mikor a büszke mén, mintha érezné mily nemes terhet isz hátán, méltóságos léptekkel haladt végig a tömeg között. Enzió királyt, mint egy fényes látványosságot vittek keresztül a városban. A nők bokrétaikat kötötték, hogy azokat a győzők lábai elé dobják. Filippo Ugone mosolyogva fogadta őket, meghajolva és esőköket dobva cserébe az illatos ajándékokért. Nem egy szép leány azonban szívesebben dobta volna a virágokat a szép fogolyra, ha nem félt volna a férfiak gunyjától, akik a rokonszenv ilyen megnyilatkozását nagyon helytelennek és hazafiatlannak tartották volna.

magának az összességnek nincsen ötvenezer darab téglája feláldozni arra a célra, hogy polgárságának művelődése számára otthon építtessék?

Ez a polgárság a milyen becsület és egyenes lelkű, minden nagyobb zugolódás nélkül fog bizonyára belenyugodni ebbe is. De emlékezzetek rá uraim, hogy a jövő évszázad Findura Imrei (ha ugyan még akkor is lesznek ilyen fehér hollók) egy kissé el fognak esodálkozni azon, ha a nemes városnak annaleseit forgatják, hogy Önöknek nem volt módjukban 1894-ben ötszáz forint áru téglát ajándékozni arra a célra, hogy szétforgácsolt polgáraik egy a társadalmi egyesülés nemes céljait szolgáló meleg tűzhelyet építhessenek!

Városi közgyűlés.

Rimaszombat, novemb. 22.

Rimaszombat város igen érdekes képviselő testületi közgyűlést tartott f. hó 22-én, a mikor is a város 1895-re előirányzott költségvetése tárgyalatott. Az érdekes gyűlésen a városi képviselők a rendesnél nagyobb számban jelentek meg, s az egyes tételeknél tanúságos, azonban az eredményeket tekintve, teljesen meddő viták fejlődtek ki.

Mindjárt a költségvetés IV. pontja alatt valami 4000 frt van előirányozva a városi épületek javítása ezimén. Ez aztán alkalmat adott arra, hogy a temérdek városi épület daczára tényleg tapasztalható nyomorúságos viszonyokat szóvá tegyék. Nevezetesen a „Három Rózsa“ ugynevezett díszteremnek kifestésére és töl padjaira előirányzott 400 frtot *Molnár József*, *Marton János* feleslegesnek találták, mert ez a terem semmiképen sem felel meg rendeltetésének, minthogy ott tartatnak nemesek a téli mulatságok, hanem az ujonczozás is, valamint a színelőadások, melyek miatt örökké rendetlen állapotban van a terem. *Lőrinczy György* kété, hogy kályhák is állíttassanak a díszterembe s hogy a tanács hívassék fel arra, miszerint minden lehető kövessen el annak érdekében, hogy jövőre az ujonczozás valami más helyiségben tartassék meg. — A dologra nézve a képviselő testület meglehetősen összhangzó véleményben volt ugyan, de azért az előirányzat épségben megmaradt s a határozat csak az lett, hogy maradjon egyelőre minden a régi-ben.

Az iskolák költségelőirányzatánál ismét *Lőrinczy* intézett kérdést az iránt, hogy a községi leányiskola — melynek épületterve már készen, helye pedig közgyűlési határozattal kijelölve van, — miért nem építették már? felvilágosításul azt nyerte, hogy a kiküldött bizottság még mindössze is csak egy esztendő óta tanakodik rajta, hogy belefogjon-e az építkezésbe vagy nem. Tehát csak legyünk még türellemmel.

A hivatalos eszrendőri kiadások tételénél *dr. Zehery István* felhívta a tanácsot, hogy gondoskodjék róla, hogy az utcák és terek lámpái ne csak akkor világítsanak, mikor a hold különben is elég világosságot szolgáltat, hanem sötétben is, a mikor szükség van az utcai lámpákra. Jó világításért nem sajnálna, ha magasabb összeg vétetnék is fel a költségelőirányzatba. *Lőrinczy* viszont a readörök létszámának a szaporítását kérte, megjegyezvén, hogy e szükséges kiadást megtakaríthatónak véli a tűzoltóság létszámának apasztásával, a mely utóbbi intézmény ugysem válik be, s nézete szerint nem is fog hivatásának mindaddig megfelelni míg a kötelező tűzbiztosítás életbeléptetése által a tűzoltóság szervezése a biztosító intézetek feladatát fogja képezni. A mire *Nagy Ferencz* megjegyző jól meglecczkéztette a felszólalót, szemére hányván, hogy ritkán jár a közgyűlésre, azért nincsen tájékozva a dolgok felől. A kötelező tűzbiztosítás törvényhatósági szabályrendelettel csak az áravagyonra van elrendelve, az összes lakosságra kötelező tűzbiztosítási szabályrendelet azonban nem létezik, s e tekintetben Rimaszombat csak nem lehet az első?

A vén köztársaságnak egy ifju szép leánya azonban bátrabb volt, mint társnői; Lucia Viadagola (Vidogli) az atyai ház erkélyén állt; igéző alak volt hosszú, fehér ruhájában, amely biborszegéllyel volt díszítve. Az éjszötét hajesomót arany hajháló tartotta egybe; így nézett le az oleander-fák között a menetre. Láta Enzio király hős alakját, a nap fénykoronát képezett a király feje körül, s Luciát különös érzés fogta el. — Szemeik egy pillanatra találkoztak, s egy vakmerő és ügyes dobással a szépséges leány a bokrétát Enzio király ölébe dobta.

— Jó dobás volt, s a bokrétát a tied Enzio király — mondá a podesta, hozzá hajolva; tudom kitől jött.

Enzio még egyszer futólag föltekintett, a bokrétát, a mely még meleg volt Lucia kezétől, kezében tartva. Ebben a pillanatban azonban a szép nő eltűnt az erkélyről, s az ifju sóhajta dugta a vörös virágokat az övébe. Nem virág és szépleány arcz után vágyódott a fogoly — hanem ez azért mégis jól esett neki.

A podesta tovább tréfalódzott:

Mi rabbá tettünk téged, te azonban, mihelyt városunk falai közé léptél, rabbá tette legszébb leányainkat.

Igen — igen — az olasz nők szeretik ezeket a széke aranyfürtöket — te rabbá teszed hölgyeinket ezzel a gyönyörű hálával.

A városi tanács jól bánt a királylyal fogsága alatt, de a legnagyobb erőfeszítések daczára sem adta vissza szabadságát. Az itelethez, a mit a tanács közvetlenül a győzelem után ejtett, állhatatosan ragaszkodtak a bolognaiak. Még az sem engesztelte ki a hajthatatlan republikanusokat, hogy Enzio király megígérte, hogy ezüsttel vonatja be a város falait cserébe a szabadságért. Hasztalan fenyegette őket frígyes eszszár a haragjával, hasztalan ígért nekik nagy váltságdíjat, privilégiumokat, — ök hajthatatlanok maradtak.

Máskülönbén a fogolynak teljes szabadságot engedtek, sőt kellemezzé igyekeztek tenni az életét. Vártoronyban lakott ugyan, de szobái tágasak és barátságosok voltak. Ha azoban ezekből távozott, hogy sétálni menjen a kertbe, lépten-nyomon kémeek kísérték, s Bologna minden polgára hazafüi kötelességének tartotta, hogy örködjék fölötte.

Egyszóval az egész költségvetés minden változtatás nélkül megszavaztatott úgy, a mint előterjesztetett.

A közgyűlés második tárgya a rimaszombati polgári olvasóköri kérvénye volt. A kör tudvalevőleg a jövő tavasszal saját céljára házat épített, s egy kérvényben azt kéri a várostól, hogy az új épületéhez szükséges százezer téglát ingyen ajándékozza a körnek; ezzel elismervén a kör kulturális hivatását, lehetővé tenné azt, hogy az egyesület egy nagy lépést tegyen előre. — A bemutatott épületervet a tanács saját szakértőjével felülvizsgáltatván, úgy találta, hogy a tervszerinti épülethez teljesen elegendő lesz hetvenezer darab téglára s a közgyűlésnek azt javasolta, hogy a város anyagi viszonyai nem engedik meg, hogy ezt a hetvenezer darab téglát is teljesen ingyen ajándékozza a körnek. Hanem tekintettel a nemes célra, a hetvenezer darab téglát az előállítására 3 firttal alól, vagyis ezerjét 10 firtjával volna adható a polgári olvasókörnek.

A javaslat fölött igen élénk vita fejlődött ki, melyben a tanács javaslata mellett *Baksay István*, *Molnár József*, *Marton János*, *dr. Szabó Samu* és *Süteő István*, foglaltak állást, míg a kör kérelmét *Rábely Miklós*, *dr. Zehery István*, *Róth Lajos* és *Lőrinczy György* támogatták. — Végre is a tanács javaslata fogadtatott el. — S a közgyűlés nem épen teljes megelégedettség között véget ért.

Színház.

Mindig örülünk azon, ha a nemzetnek városunkban működő napszámásairól az elismerés hangján emlékeztetünk meg s kétszeresen örülünk akkor, ha e napszámások nem pusztán robot-munkát végeznek, hanem nemesebb ambícióval az örökség kultiválásában is fokuként előbbre haladnak, de ha azokról az deszkákról nem az örökség eszméje sugárzik felénk, kénytelenek vagyunk fukarkodni az elismerő szóval. Szivesen megnézzük mi a régi színdarabokat is, ha jók, de régi rosz darabokban még akkor sem találunk gyönyörűséget, ha azokat oly jeles humoristák írták, mint *Berg*, a *Kikeriki* élez-lap szerkesztője. „A zsidó báró“ lehet, hogy a maga idejében nagy hatást tett ama kétségtelenül nemes irányával, hogy az antiszemitizmus tulzáseit gyöngítse, de a mi viszonyainknak a kiegyezéskor sem felelt meg s ma is előbbre állunk, mint a hogy azt *Berg* ur a jövő század első évében képzelte. A hat felvonásra nyújtott színműnek alig van eszelekvénye; az alakok évek hosszú sora alatt úgy változnak át, mint a pajódból a cserebogár. Mindössze néhány kuplé s néhány zsidó jargonban megreszkírozott viecez az, a mi a közönség érdeklődését némileg ébren tartotta s erről kelletlenül bővebben gondoskodott *Polgár Béla*, ki ezuttal a helyett, hogy jellemzetesre törekedett volna, karikatúrát csinált. Az egész darabban egyetlen hálás szerep sínes, de a mennyit lehetett, annyit tett *Bátosy* és *Pálfi*, sőt *Heltai* is; nem az ő hibájok, hogy a közönség ezuttal nem örült e gyenge, idejét mult iránymú színre hozatalának.

Annál nagyobb elismerés illeti *Bátosy*t úgy is mint igazgatót s úgy is mint jó drámai színészt *Várad* nagy hatású színművének „*Rafaél*“-nek színterhozataláért, melynek előadására esztőtörtökön szép számú intelligens közönség gyűlt össze a Rózsa nagy termében. Nem vagyunk követelők, hogy a kiállítás hiányait gáncsoljuk, sőt a mi színpadi viszonyainkhoz képest elének tartjuk azt, hogy illusionkat egy színtal eldőlésén kívül egyéb nem esőkkentette. Egészben véve jó előadásban élvezhetők egy oly költő művét, ki minden idők számára dolgozik, s nem arra törekszik, hogy idegrázó jelenetek összehalmozása által mátlól holnapig tartó sikert és életet biztosítson magának és művének, hanem szígyoru következetességgel halat a költőileg kötött esomó költői megoldása felé, s ha ez útjában fordulnak is elé idegrázó jelenetek, ezek a drámai kifejlés postulatumai. A darabok egyébiránt a szígyoru drámai szerkezet szempontjából lényeges hibái vannak s e hibák ép az inkább szerencsétlennek mint tragikusnak mondható főhősnek jellemében keresendők, de e hibák daczára is megmarad az

Csak később, mikor Enzio szökési kísérlete meghiúsult, akkor lett a tórsága kényelmetlenebb.

Most még a város legnemesebb ifjai voltak a barátai, akik vig lakomára szoktak nála összegyűlni ének és zene mellett. Enzio király maga is kezébe vette a lantot, a melyen maga is mesterileg tudott játszani s ebben lehetett ki a vágját a szabadság után. Szonetteköt írt és belemérlt a régi mesékbe és mondákba.

A fiatal jogtudósok közt, akik nála össze szoktak gyűlni, különösen *Pietro Asinelli* nyerte meg a barátságot. Ez jó költő és ügyes énekes volt s a torony előtt nem egyszer verődött össze kívánsai tömeg, az éneket hallgatva. Néha ketten együtt szökési terveket is dolgoztak ki, a melyek ugyan megvalósíthatatlanok voltak, de mégis jól esett felölök álmodozni. *Pietro* meggyűlölte saját szülő városát, mert nem adta vissza barátjának a szabadságot, s szivesen föláltozta volna a saját életét, hogy Enzio királyt kiszabadítsa Bolognából.

A szép Lucia pedig álmodozva járt a szülői házban; a pajkos leányból komoly, ábrándozó nő lett, a ki kerülte barátinóit és a vidám társaságokat. Órá ig ült lanttal kezében, révedező tekintettel. Szerelmes volt a fogolyba, a kit csak egyszer látott; szerette forró szenvedélylyel, dészlakai vérenek egész lázával; a szerencsétlenség még nagyobbá varázsolta őt a szemében s martyrnak tüntette föl; sirt és zokogott, jajgatott és panaszkodott, hogy miért nő, miért nem törheti szét Enzio bilincseit? Hyenkor titkos szerelme, még forróbb tüzzel égett.

Enzio kikönyökölt az ablakon; előre hajtott fejével s összefont karokkal s komor tekintettel nézte végig a város megfeketült falait s dél felé nézett, ahol az ő birodalma feküdt. Irigyelte-e a felhőket szabad futásukért! A madarakat szabad szárnyaikért! Kezével fejéhez nyuit, mintha a koronát keresné, a mely őt egykor díszíté, s a melyet elveszített, *Pietro* dallamos hangja verte föl álmodozásából.

— Uj dalokon és új költeményeken gondolkozol-e Enzio király? Nézz ide, koszorut küldött neked a legszébb nő, aki valaha csak virágfüzereket font, — s azzal átnyújtotta neki a sölétvörös granátvirágokat

— Tőle van, kit álomban annyiszor kerestem — nem úgy van-e? Egyszer már voltak ilyen virágok a

a jeles tulajdonsága, hogy poetikus hatása s a néző érzelmvilágát lebilincseli. A közönség, mely java-részben intelligens elemekből állott, nem fürkészte a szerkezet gyengéit, hanem a dráma költői hatása alatt a függöny utolsó legördüléseig élvezett. — A ezimszeret *Bátosy* igazgató játszta, ki habár *Stellájához* (*Dulich M*) képest kissé idősenek látszott is, a siring tartó szerelem s művészi lelkesedés igaz hangjával meghatott. A nők közül *Heltai* né: (*Margherita*) és *B. Polgár Fánit* kell kiemelnünk; azt a lány elvesztése miatti kétségbeesés, ezt a nem viszonzott szerelem vak szenvedélye avatják a dráma hősnőjévé s mindketten jól megérdemelt elismerésben részesültek. *Dulich Mariska* kissé fiatal, de nagyon esinos *Stella* volt. *Heltai* (*Barnabe*), *Pálfi* (*biboros*) derekasan megállták helyüket.

Szombaton ismét újdonságot láttunk, sőt gyönyörködünk is benne: *Millöcker* kellemes zenéjű operettjét a „*Boszorkányvár*“ adták elég jól betanulva, esinos kiállításal bérletszűnetben, szép számú közönség előtt. Ugy az előadás, mint a darab kiállítása várokozásunkat felülmutta. Valóban *Bátosy*t elismerés illeti azért, hogy a közönség igényeit minden irányban törekszik kielégíteni. — Az est igazi hősei *Lorándi* és *Bera Rózsa* voltak; mindketten szépen és izléssel énekeltek. *Lorándi* felső hangjai erőtelnek ugyan, de ez erőtlenséget hangjának tisztasága, kitűnő zenei hallása kárpótolja, míg *Bera Rózsa* kifogástalan *Coralie* volt. A szebbnél-szebb számok közül ki kell emelnünk pompás bordalát s a 3-ik felvonásbeli terzetet, melyet *Lorándi* és *Bátosy* kísérték. *Perezuel Mari* kitűnő *Verus* volt, s kupléit négyszer is meg kelle ismételnie. A többi szereplők közül *Dulich Mariskát*, *Laky Eugéniát* és *Polgár Bélát* kell elismeréssel felemlitenünk, utóbbi azért is, hogy ezuttal helyes discretionál játsza humoros szerepét. A harmadik felvonásbeli *boszorkányvár* díszletei s festői csoportozatai élénk tetszésben részesültek.

A hétfői előadások rendezése ugynevezett népies előadások szoktak lenni s ilyenkor valami régi jó, de a végletekig elkoptatott darabot szoktak előirantani, olyat, melyet a színészek álmukban is előadhatnának, de szükségből a közönség köréből is föllehetne kérni néhány rendes színházlátogatót a habituet egyik-másik szerep eljátszására. Nem gáncsoljuk e szokást, mert ama régi jó darabok felelevenítésének bizonyos kulturtörténeti jelentőséget tulajdonítunk; az új nemzedék ez uton fogja megismerni azokat a darabokat, melyeken apái — sőt nagyapái is — valamikor kitűnően mulattak. Ezek közé tartozik „*Szép Heléna*“ *Offenbach*-nak e léha szövegű, de annál kellemesebb zenéjű ós-operettje is, melynek diákos bohóságain s a negyvenes évek társadalmi ferdeségeit maróan szatirizáló élezein a mai kor embere is még mindig tud nevetni. Az előadásról két dolgot kell konstatálnunk: egy k, hogy a *Lorándy-párna* *Páris*, illetve *Helena*, legjobb szerepei közé tartoznak s mindketten annyi rutinnal énekelnek, a mennyit többi szerepeikben ritkán tapasztalunk; másik, hogy *Pálfi* nyak hamis intonatioját még jó játéka sem pótolhatta. *Heltai* a pipogya *Menelaus*, *Polgár B.* a bösz *Achilles*, *Bátosy* *Agamemnon* szerepében mulattak a közönséget. *Bera Rózsa*nak ezuttal kisebb epizód szerep jutott, de bebizonyította, hogy kis szerepbe is lehet életet önteni.

Charlie nényjét, ezt a mulatságos bohózatot kedden ismételték s ezuttal is szép számú közönség előtt. Hogy a multkor mondottakat ne ismételjük, az előadásról csak annyit jegyzünk meg, hogy *Heltai* ez alkalommal is azt a pompás alakítást mutatta be, mely az első előadásakor a közönségnek annyira tetszett. A többiek vonatottabban játsztak, mint előzőr, s ez arra mutat, hogy próba nélkül vágtak bele. Különbén a közönség elég jól mulatott

A megyei székhely fatelepítéseiről.

Közi: KORÉNY GYULA.

(Folytatás.)

Czélszerűen szerkesztett vízvezeték alkalmazása nélkül, — a mint ezt tényleg látjuk is, — a kerti virány

kezeim között, — s azzal ajkaival érinti a szerencsétlen, szőkehajú ifju a szírmokat.

A virágok közt fehér papirlapot talált gyönyörű nő irással tele írva.

— Szeretek ifju! — állt a levélben, s Enzio boldogan soritá meg barátja kezét. — Ki ő? — Ki ő? Tett-e már valaha szebb szó boldogá fogoly királyt.

Pietro azonban újat ajkaira tette:

— Nem szólhatok — köt az eskü, de elfogom mondani Bologna legszébb leányának örömet. Holnap pedig elhozom egyik ifju társamat, akinek a leglágyabb hangja van, aminőt vala hallotam, s olyan győzelmi dalokat tud énekelni, hogy csudálni, fogod.

— Nem hoztál semmi üzenetet — kérdé Enzio király másnap este *Pietro*tól.

— Nem, modá *Pietro*, — a nők szeszélyesek, magad is tudod, de elhoztam az énekest, akit említettem. De légy kíméletes iránta, ha zavarba jó, mert még soha sem énekel királyok előtt s engedd meg neki, hogy arczát fátyollal borítsa be.

A dalnok belépett; szép ifju apród volt, ahogy az alkonyban látni lehetett. A király azonban összereszt — női hang volt...

Enzio király üdvözölve borult a nő lábai elé s a szép és büszke Lucia átkarolta szőke fürtü fejét és esőkjával halmozá el.

Néhány nappal utóbb Lucia Viadagola nászöltözetben állott Enzio király oldalán az okár előtt.

Nem egy lett volna a szép bolognai nők között, a ki szivesen megosztotta volna Enzio királylyal a börtönét.

Lucia, a ki ép oly zellemes volt, mint szép, Enzio király fogságát aranyos zománczezal vonta be s költészet sugárzott ki egész lényéből s a börtön falai között a menyország üdvössége lakott.

Még, most is, évszázadok után, ha idegen lép be Bolognában a *Sanct Domenico*-templomban, egymás mellett találja a kriptában Enzio királynak és Luciának koporsóit, s a szerelmek egy nappal esküvőjük előtt meg szokták koszoruzni azt a két sirt.

csak írott malaszt gyanánt szerepel, és kiaszott terjedelmes gyepszövegjei bizony eléggé ecclatans tanujelét adják annak, hogy bőséges öntözésükhöz és conserválásukhoz, azon kézi öntöző-kupák és rocskák száma és irtartalma, a melyek mindegyikét külön-külön kell bemeiteni a folyóba, a főmforogó vízszükséglettel bizony nagyon is megfordított arányban áll.

Ily állapottal szemben, valóságos iróniát képvisel ama kedvező helyzet, a melyben a víz övezte kert tényleg áll, s a mely helyzetet valóban tetemes összegek árán váltának meg igen sokan.

Méltatlan bánásmódban részesítendé tehát a kert jelenlegi gondviselőjét az, a ki mind ama kívánni valót, a melyek a kerti növényzet gyarló öntözéséből erednek, kizárólag az ő személyének rovására föl lehetnének kívánni: ő től sem lehet, már pedig határozottan a lehetetlenség közé kell sorolnunk, hogy valaki az ez időszert gyakorlatban lévő nyomorúságos mód alkalmazásával láthatná el a kertet elegendő mennyiségű vízzel.

Gyümölcsfa-iskola. A városkerttől a folyó által elválasztott azon területtel, mely az uszoda közvetlen szomszédságában, újabb gyümölcsfa-iskoláztatási célra szolgál, csak annyiból kívánok foglalkozni, hogy egész röviden constataim, miszerint ezen terület a fent jelölt célra szerencsésen megválasztva nincsen, mert sokkal mélyebben fekszik, mintsem hogy annak földjét, a folyó által állandósított talajviz, s magának a folyónak időszakonkénti kiöntései kártékonyan ne befolyásolják. A nagyfokú víz-bőség nyomai föltűnően észlelhetők a fa-iskola minden egyes csemetéjén, melyek közül különösen a körte ötványok silyenek leginkább.

Teljesen visszás eljárásnak tekintendé tehát, ha ezen terület, — mintegy forezírozva, — gyümölcsfa-iskoláztatási célra továbbra is föntartatnék, mert bizonyos, hogy az ez irányban törekvés, biztos kudarcot vallani kénytelen — De utóvégre, ki is szánhatná magát arra, hogy a gyümölcsfa-csemete szükségletét oly helyről fedezze, mely kores és hitvány példányoknál jobbakat amugy sem produkálhat.

Államutenti nyárfasor. Nem akarom ezuttal megjegyzéseim alól kivonni ama canadai nyárfákat sem, a melyek a városkert és a szabadkai köhid között, az állami közlekedő út mindkét oldalán kiültetvék.

A fák ezen nemével foglalkozva, mindenek felett azon fötlajdonságukat kell kiemelnem, hogy alkotásuknál fogva, tömördek talajvizet absorbeálni s azt gyorsan és biztosan elpárologtatni képesek lévén, — vizdus talajban, mondhatni a legenergiusabb szivattyuk szerepét töltik be.

Mesterséges cultiválásuk különben is a talaj szárazabbá tételének ezéjával állván kapcsolatban, magától értetik, hogy ezen rendeltetésök betöltése végett, viszont esakis ott telepítendők, a hol a talajnak illető csapalása szükségessé vált.

Miután pedig azon rétek, a melyeknek széleit a fentidézett nyárfák hosszú sora övedzi, egyáltalában nem azon tulajdonsággal bírnak, ami miatt azok, a tulságosan nedves rétek sorába jöhetnének, nyilvánvaló, hogy ezen fák helyébe, — különösen most már, a midőn értékesíthetőségük legalkalmasabb korát élik, — inkább oly fánemek volnának beállítandók, amelyek egyrészt a rétet és az országutat árnyékolják be mérsékeltében, másrészt pedig ama roz és keserűzű fánemek tenyészését is kizárnák, a melyek különösen a nyár, — nyír, — éger, és fűzfák tenyész helyein szoktak fölbujzani.

Avagy el nem érkezett volna annak az ideje még, hogy az országok mentén, már minálunk is gyümölcsfákat tenyészteni lehessen?

Nem tudom ugyan, hogy a már tudvalevő nyárfák nem az állam kizárólagos tulajdonát képezik-e — de ha mindjárt így is állana a dolog, köve hinném, hogy nemesebb fánemekkel leendő helyettesítésök, le nem győzhető akadályokba ütközhetné.

Régi temető fáultetvényei. A kizárólagosan objectív megfigyelésen alapuló kritikám szabad kifejtetésének jogával élve, átérthetek ezuttal a fáultetvények azon speciális tenyészhelyére, a melyet igen számosan oly értelemben szeretnek föllemegetni, mint a hol fatelepítések tekintetében felette nagy szabású és rendkívül fényes sikerek érettek volna el. — Érteni kell ez alatt a város temetőjének azon régi részét, a mely az által, hogy halottjai réges-régen elporladtak már, s temetőnek való föntartásának törvényszabta határideje is lezajlott; — immáron azon stadiumban van, a midőn halottaiból való föltámasztásával, s ezzel, a nyüzsgő vidám életnek leendő átadásával foglalkoznunk már is szükséges.

Nem állíthatom ugyan magam sem, hogy — quantitative véve, — mind az, a mi e helyen, kizárólag egy egyének odaadó szorgalmából s tág körben ösmert áldozatkészségéből létesítették, ki nem érdemelte volna azon általános elismerést, a mellyel a város közönsége az illetőnek adózik, s e részbeni hervadhatatlan érdemeit készséggel méltatja; — a czélszerűségi s szépségszeti szempontból bírálván azonban az e részben elért sikert, semmiképp sem zárkozhatom el annak szabad kimondásától, hogy sokkal nagyobb munkát és nehezebben megoldható feladatot veend nyakába az, ki ezen helynek parkká leendő változtatásakor, az ottan össze-vissza ültetett fa-és eszere tömkelegből, — czélszerű beosztással, csoportosítással, irtással és rendezéssel — egy „összhangzó valamit” fog akarni teremteni, mint a mily terhes — de sok tekintetben fölösleges munkát végzett az a ki ezen fa-zagyvalékot tényleg létrehozta.

Tüzetes megfigyelés alá vévén a szóban forgó ültetvényeseket, azon meggyőződésre kellett jutnom, hogy azok: idejekorán ki nem használt — tulkoru iskolakertek elhanyagolt szomorú maradványainál nem egyebek, s ily módon itélvén meg a dologot, esakis ezen fölfevésen táplálása szolgálhat némileg mentő körülmény gyanánt annak ellenében, hogy ezen telepítési műveletet, ugy a mint az ez időszertint egészében tényleg fönnáll, határozottan el ne ítéljem.

Van ott össze-vissza az igaz sok mindenféle, de legény legyen ám a talpán, a ki mindezt egy módon ütendi nyélbe, hogy abból, egy bizonyos irányú rendszeresség — szabályosság — és összhang állhasson elő.

Bizonyítani is fölösleges, hogy oly ültetvény, a mely akár terjedelmére, akár pedig alakjára és beosztására nézve egy esemetekert kellékének felel meg, egy park-beli csoportosításnak a keretét előnyösen ki nem töltheti, esetünkben tehát csakugyan oly kényszerhelyzetbe jutotunk, mint a példabeszéddé vált szabó, a ki a gombok-

hoz volt kénytelen az új kabátot varni, nem pedig megfordítva.

Meggyőződést szerezvén arról, hogy ezen vetény és esemete kertek némelyikében számos oly fánemek is vannak, a melyek szaporá tenyészésének kellő korlátok közötti tartása sokkal nehezebb mint tenyészésök maga, — milyenek például a robinea pseudoacacia, rhus typhinum, ajanthus glandulosa, salix viminalis & aurea, stb. — könnyen beláthatjuk, hogy ugyanezek az ezen fánemek gyök-hajtásaiból támadt ama számtalan elburjánzások, a melyekkel ugyanott lépten-nyomon találkozunk, tulajdonképpen mely okra vezethetők vissza.

Hiba volt tehát ezen tulszaporá fánemek szabad elterjedésének tág teret nyerni, és kívánatos, sőt szükséges lett volna az akáczezal és füvekkel tisztán és kizárólag a terület mesgyéit eleven sövény alakjában kiültetni, a fűzfaféléknek természetesen a terület azon mezsgyéjét jelölve ki, melynek mentén a vízlevezetésre szolgáló árok van.

Az ezet és bálványfa csoportok hasonlóan szoros határok közé lettek volna szoritandók, mert tudvalevő, hogy különösen az utóbbi fánemet, a hol az magát már egyszer bevette, — hasonlóan az akáczhoz, — kiirtani is alig lehet. — Háládatosnak pedig épenséggel nem mondható sem a bálvány, sem pedig az ezetfa, amennyiben már felnőtt példányait is silányokká szokták tenni az ismétlődő hideg telek, s létöknek biztosítását leginkább gyors és bőséges reprodukciójukban lelik.

Előre is beláthatja ki-ki, hogy a nagy reprodukáló képességgel bíró fánemeknek eltávolítása — gyomlálása és irtása, jövőben felette sok dolgot fog adni és tetemes költséget okozni, mert bizonyos, hogy e tekintetben nem annyira a fejszét — mint inkább az ásót és csákányt kellend majd szerepeltetni.

Hallgatással mellőzvé ez uttal azt, hogy a város terjedelmes és alkalmas föld- és erdőbirtokához képest, mennyivel inkább megfelelt volna annak idején ezen esemete-kerteket oly helyeken létesíteni, a hol, kimerítésükkel s hivatásuk betöltésével, az ideglenes használatba vett területeik a korábbi művelési ágnak újabb átszarmaztathatók lettek volna, — de nem fessegetvén ez uttal azt sem, hogy mennyivel kívánatosabb lett volna a temetőbeli iskola kertekben felnőtt ültetőzöknek ideje korán való kiültetése és eltávolítása, s az esetleg ott hagyandóknak a megirtítása, arányos csoportosítása és kellő gondozása; — ezuttal csupán a már tényleg fenforgó kedvezőtlen állapot szükséges megváltoztatására irányuló módnak alkalmazása — s ezzel a jövőben elrendő ezél és siker biztosításához vezető utnak mikénti egyengetése érdemében, kívánok egy pár általános észrevételt tenni.

Beláthatja ugyanis ki-ki, hogy az egyes csoportok, (fa-iskolák,) ama tömött zárlatban, a melyben ez időszertint állanak, a létért való küzdelmükben — egymást szemlátomást ölik — Föltűnő ezen körülmény különösen azon fánemeknél, a melyek már természetüknél fogva is gyérb és szabadabb állást igényelnek. — Nem maradhat tehát egyéb hátra, mint a nemesebb fánemekből álló ezen sűrűségeket tetemesen átriktítani, még pedig oly módon, hogy a még sikerrel átültethető egyedeket kiassuk és átültetjük az e célra többé nem alkalmasakat pedig könyörtelenül kivágjuk, illetőleg kiirtjuk, s az ily módon nyrendő anyagot tűzifa gyanánt értékesítjük.

Utóbbiak sorozatába természetesen és elő sorban azon akáczfák jutnának, a melyek bemenet jobboldalt esnek, de egyuttal azok is, a melyek a járda mentén, egyenetlen irányban s szabálytalan távolokban, hol egyenként hol csoportosan állva, tengik vén napjaikat. — Ezek semmitőltek tekintetben sem szolgálván a helynek díszére, előre haladt koruknál fogva is arra valók, hogy helyet engedjenek a náluk érdemesebb — nemesebb fánemeknek. — Hasonlóan s majdnem egészben kiirtandók lennének az erdei fenők is, különösen ott, hol az előnybe helyezendő egyéb fánemek növekvésének határozottan akadályul szolgálnak. — Idejekorán és állhatatosan pusztítandók az akác, bálvány, ezetfa, stb. elterjedt gyök-hajtásai is, miután tudnivaló, hogy e tekintetbeni elodázás és mulasztás, az elburjánzást — s ezzel kapcsolatosan a munkát és költséget is sokszorososan növeli.

Nézetem szerint kiküszöbölendők lennének ama helyről a gyümölcsfák is egészen, mert hogy ezek érett gyümölcsöt valaha szedhessük, arról ugy hiszem hogy nemesak hogy le kell mondanunk, de a szabadon látogatható s bárkinek szabad nozzatérést engedő nyílt helyen, gyümölcsösünk bizonyára oly megrongálásoknak is ki lenne téve, a melyek a megtépázással és torkossággal mindenkor karöltve szoktak járni — Népkertek s nyilvános parkhelyek különben sem hivatják arra, hogy azokban gyümölcsfák tenyészteszenek.

(Vége következik.)

Hirek és vegyesek.

Az igazi nemes. Olyan férfiu ez, kinek egész tiszteletreméltó életpályája a jó tettek és nagylelkű eszelekedetek láncolatából áll, s a ki ezek által érdemelte ki azon általános elismerést, mely őt az igazi magyar nemes mintaképévé, példányszerű alakká magasztalja. *Szentiványi Miklós* ez, Sajó-Gömör áldottlelkű és áldozatkész földesura, a kinek nevét mindenütt ott találjuk, a hol nemes közcselekedet előmozdításáról van szó. Atértvén a kötelességeket, melyek nagy nevével és vagyonával járnak, — és átérezvén az emberiség temérdek baját: Szentiványi Miklós sohasem késik egy-egy magasztos elhatározással s szellemének s nagy vagyonának kincseivel mozdítja elő mindenütt a hol arra szükség van, az emberiség nagy érdekeit. Legnagyobb szeretettel esztig azért mostani fészékének: Sajó-Gömörnek felvirágztatásán, s az a község kebelében nagy erőfeszítéssel fentartott polgári iskola létét legnagyobb részét az ő nemes áldozatkészségének köszönheti. Legújabbban is komoly aggodalmak merültek fel ez iskola fejlődése és jövője tekintetében, az e tárgyban összehívott pártfogósági gyűlésen Szentiványi Miklós kijelentette, hogy az általa az iskola részére már régebben tett ötvénezer forintot és a bátyja Szentiványi József által tett ötezer forintot alapítványhoz halála esetére még egy újabb *negyvenezer* forintot alapítvánnyal járul, s ily módon a két Szentiványi-fivér alapítványa a sajó-gömöri iskolánál kerek *százezer* forintra egészítődik ki. — E nagylelkű tett nem szorul külön dicséretre; — de az igaz emberek halála méltán kéri Isten áldását a nemesen gondolkozó főre, melynek a legtisztább emberi szív ily magasztos elhatározásokat sugalmaz.

Kinevezés a m. kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök f. hó 22-én kelt rendeletével Madarász Pál helybeli pénzügyi fogalmazó és földadó nyilvántartási biztost, földadó nyilvántartó biztosi minőségében és jelen állomási helyén, való meglagvása mellett m. kir. pénzügyi segédtitkárrá nevezte ki. A köztisztviselőben és szeretetben álló jeles tisztviselőnek e jól megérdemelt kinevezéséhez őszinte szívvel gratulálunk.

A Dobsinai ügy. Mint több ízben részletesen ismertettük, Dobsina város ismert faeladási botrányából kifolyólag a megyebizottsági közgyűlés a fegyelmi eljárások egész sorozatát rendelte el. Ezek között legsúlyosabb az, mely Nikl Gyula Dobsina városi főjegyző ellen indított, s melynek értelmében a főjegyző állásától is felfüggesztették. E határozat ellen Nikl felebbezett a belügyminiszteriumhoz, s a fellebbezésében elmondottak minden pontját *hiteles okmányokkal* igazolja, a mi miatt a méltatlannal meghurcolt régi, hű tisztviselő állításában kételkednünk nem is lehet, fellebbezésének lényeges részei a következők: „Sérelmes reám nézve a hivatolt határozat azért, mert Dobsina város polgármesteri hivatalának 1894. évi ápril 19-én kelt 47/94 sz. alatti előterjesztéséhez S. betű alatt csatolt 1894. évi ápril 4-én 32/894. sz. alatti kelt közgyűlési határozatban a Glesingernek eladni szándékolt erdőterület kétségtelenül és határozottan 65,4 katasztrális holdban van megállapítva. Igazolja ezen állítástom még az 1894. évi ápril 2-án 9/894. sz. alatti kelt erdő s gazdasági bizottsági határozat is, mely az előbb hivatolt 32/894. számú határozat szövegében A. teljes tartalma szerint olvasható s mely határozatot A. alatt ide mellékelve újból betérjeszteni szerencsém van. Ezzel azt hiszem, kétségtelenül be van igazolva az, hogy én a 65,4 kat. holdat nem „önkéntelenül”, hanem a város legfőbb hatóságának, a képviselőtestületnek határozata folytán irtam be a Glesingerrel 1894. évi április 18-án kötött szerződésbe. — Nem is mondható ezen eljárás hibásnak, ha tekintetbe vétetik, hogy a Glesingerrel kötött első, vagyis 1893. évi június 10-iki szerződésben a köb-tartalomra — ellenben pedig a második vagyis 1894-iki ápril 18-iki szerződésben a területre van a főszűk fektetve. — E helyütt esetleges kételek és félreértésnek kikerülése végett ki kell emelnem, hogy az eladásra bocsátott erdőterületet már jóval az 1893. évi május 16-iki nyilvános árverés előtt a helyszínen ki volt jelölve, körülhatárolva és Glesingernek, valamint a többi vevőnek az erdőmesteri hivatal útján künt a helyszínen kimutatva ugy, hogy ezen két rendbeli megjelölés „körülbelül 60 kat. hold.” és 65,4 kat. hold. lényegében csak egy és ugyanazon területet fejezte ki mindenkoron. Az árverési feltételekben a „körülbelül 60 kat. hold” kifejezés csak azért fordul elő, mert az eladásra bocsátott erdőterületnek első felmérése összel, mikor a hegyekben esős roz idő járt, törtévé, némely erdőbizottsági tagnak aggyálya volt az irtást, hogy vajon a terület praegise 65,4 kat. holdat tesz-e, vagy sem? Ezek megnyugtatóra tehát a „körülbelül” szó vétetett fel a j.-könyvbe; későbbben azonban az erdőmester maga jelentette ki, hogy ezen terület 65,4 kat. holdat tesz, tehát minden gyanúsításnak kikerülése végett ezen utóbbi számot ugy a határozatokba, valamint a szerződésbe beírnom kellett. — A nehezelt határozatnak második indokát illetőleg, hogy t. i. egyes a jelen ügyhöz tartozó ügydarabokat beiktatlanul hagytam, azon szerény észrevételom van, hogy ilyesm akkor, a midőn az összes irományokat ismételve és sürgősen fel kellett terjeszteni — leggondosabb felügyelet mellett is megeshetik. De itt az osztó igazság elvénél fogva a felelősség nem egyedül engemet érhet, hanem az elnököt és iktatót is. Mert hozzáim némely ügydarab esakis az irományokhoz való esatolás végett került. — Nem tudom ugyan, hogy hány iromány maradt számozatlan, de azt bizony mondhatom, hogy a számozatlanok csak igen alárendelt jelentőségűek lehetnek, melyek Dobsina város kárára megváltozhatók sem lettek volna, s melyekre nézve engemet vétesség vagy gonosz szándék nem terhel. Ily lényegtelen és csak elnézésből eredő mulasztás talán mégsem elegendő ok arra nézve, hogy egy, a várost már 23 év óta hűségesen szolgáló, soha még meg sem rovtott tisztviselő állásától nyomban felfüggesztessék, neve gyanúsításnak kitéssék s ártatlan családjával együtt még anyagilag is sujtassék. Mindezek alapján és az 1886. évi XXII. t. cz. 93. § engedte jogomnál fogva teljes tisztelettel kérem a tek. alispáni hivatal, méltóztatssék jelen felebbezésemet a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjeszteni, melynek kegyes színe előtt alázatosan esedezem: Miszerint a nehezelt 18383. és 18574/894. sz. alatt 1894. nov. 6-án kelt megyebizottsági közgyűlési határozatnak állásomtól felfüggesztését tartalmazó rendelkezését következményeivel együtt hatályon kívül helyezni és erről engemet értesítettni méltóztatnék. — Az elrendelt fegyelmi eljárásnak — megcsontított becsületem helyreállítása érdekében is, — magamat teljes készséggel alávetvén, e részben a határozatba belényugszom. — Dobsinán, 1894. évi november 15-én. Teljes tisztelettel: *Nikl Gyula*, városi főjegyző.

Tanszerek adományozása. A vallás és közokt. m. kir. miniszter a dobsinai állami polgári iskola részére 32 frt 50 kr. s a tornallyai községi leányiskola részére 63 frt 55 kr. értékű tanszereket engedélyezett.

Műkedvelői szini előadás Nagy-Röczen. A nagy-roezet középkereskedelmi iskola „Kossuth önképzőkör”-e saját könyvtárának gyarapítására, 1894. december 8-án a vígadó nagy termében jótékonycélú előadást rendez. Színe karül: „A családok.” Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Kisfaludy Károly. Rendező: Makkfalvi Ferenc. — Személyek: Gróf Elemir: Szolnokny Mihály, báró Kényesi: Cottéli Géza, Köröndy Lina fiatal özvegy: Bárdossy Etelka kisasszony, Lombay, uradalmi inspektor: Báthly Lajos, Elek, fia, hadnagy: Szántó József, Lidi, rokona: Szeeskay Vali kisasszony, Luca, kisasszony: Stefanecok Adél kisasszony, Mokány, földesur: Kepes Ármán, Vilma, Lina társalkodónője: Pour Mariska kisasszony, Tamás, kertész: Madarassy István, Antal, Elemir inasa: Koehen Arthur, Péter, Lina inasa: Hlavacs Gyula. Történik Elemir és Lina közös jószágán — Előadás után táncvizigalom. — Helyárak. Földszinten: körszék 1 frt 20 kr., zártzék 1 frt, ülőhely 60 kr., állóhely 50 kr. Karzaton: zártzék 1 frt, állóhely 20 kr. — Belépti díj a táncvizigalomra 50 kr. Jégyek előre válthatók Dedinszky Gyula ur gyógyszerházában. Kezdeté 7 órakor.

Sok ilyen népiskolát. Lapunkban annak idején több ízben foglalkoztunk a debreczeni orsz. tanszerkiállítással a kiemelve az ily fajta kiállítások paedagogiai jelentőségét, a megyebeli iskolákat a kiállításra való tömeges részvételre buzdítottuk. — Mint örömmel értesülünk megyénk tanügye méltóan volt képviselve ezen a kiállításon. — Egyik elsőrangú paedagogiai szaklapban olvasuk ugyanis, hogy a jólsvai elemi- és iparostanoncz iskola a rendszeres tanmenetnek teljesen megfelelő rajzaival több tekintélyes szakférfiu figyelmét magára vonta. — Megyei tanügyünk örvendetes fejlődését szépen illusztrálja ezen közleményünk. — Az elismerés oroszlan része itt természetesen a jólsvai iskolák derék tanítóit illeti meg, kik osztályaikban a rajzot rendszeres módon, szakértelemmel s kiváló sikerrel tanítják. Igen óhajtható lenne, hogy a rajztanítás iskoláinkban a legszélesebb körben minél általánosabb elterjedést nyerjen. — A kézügyességben való bizonyos fokú jártasság napjainkban ugyanis egyik elengedhetetlen követelménye a gyakorlati életnek, annak birtokában pedig csakis rendszeres rajzoktatás után vezethető a gyermekek.

Zárszámadás. A november hó 17-én megtartott iskolai estély tiszta jövedelme 34 frt 90 kr. Ehez járul még az estélyt követő táncmulatság jövedelméből a kiadások után fennmaradt összeg 1 frt 80 kr. Így az estély és a táncmulatság tiszta jövedelme 36 frt 70 kr. Magán az estélyen felülfizettek: Terhes Pál 20 kr., Lukács Géza 20 kr., Nagy Ferencz 20 kr., dr. Kármán Aladár 20 kr., Benedek Gyula 20 kr., Murgách Sándor 20 kr., Kishonthy Ákos 20 kr., Groó Vilmos 20 kr., Fábry János 70 kr., Szőlősy Manó 70 kr., özv. Szabó Sándorné 30 kr., Szügyi Zsigmondné 50 kr. Az estélyt követő táncmulatságon felülfizettek: Tamásy Jolán 50 kr., Mindszenty Jolánka 60 kr., özv. Bernáth Gyuláné 60 kr., Sárkány Imréné 80 kr., Benedek Gyula 20 kr., Kerekes Dezső 20 kr., ifj. Institórisz Endre 30 kr., Murgách Sándor 50 kr., Gazda Pál 1 frt, Medveczky Sándor 1 frt, id. Törköly József 1 frt, Groó Vilmos 1 frt, id. Institórisz Endre 2 frt. Úgy a jelen voltak, valamint a szives felülfizetők fogadják az erkölcsi és anyagi támogatásért a gymnasiumi ifjúság legmélyebb köszönetét. — *Korsós Zoltán*, a táncmulatság pénztárnoka.

Jutalomjátékok: Erdekes estékre van kilátása városunk és vidéke műpártoló és színház látogató közönségének. Jövő hó 4-én kedden Kövessy Albert új darabja, a „Primadonna“ kerül színre városunkban először a társulat igazán tehetséges és rokonszenves koloratur énekesnője Bera Róza jutalomestéje alkalmából. Az előadásra már most felhívjuk a közönség figyelmét; s bizonyosnak tartjuk, hogy a jó darab, — melynek czímzserében a jutalmazandó teljes szépségében fogja érvényre juttatni csinos hangját, de meg Bera Róza is, ki kedves megjelenésével, rutinirt játékaival és kellemesen esengő hangjával minden fellépésekor zajos sikert aratott — egyképvonzani fogják a közönséget. A második jutalomjátékra is már nagyban folynak az előkészületek. Ez december közepé táján lesz, mikor is Lorándy né Perczel Mari, a társulat kitünő primadonnája jutalmául: a „Büvös vadász“ című opera kerül színre. Ez lesz városunkban az első opera-előadás, melylyel szemben valami nagy igényeket nem támaszthatunk ugyan, de azt már előre tudjuk, hogy a jutalmazandó Perczel Mari, ki erőteljes s a magas régiókban is gyönyörűen esengő hangjával közönségünket már régen meghódította, ez alkalommal szaporítani fogja itt elért fényes sikereinek számát. Az ő fellépése, kitünő szerepe és az első itt előadandó opera, végül a jutalmazandó iránt minden alkalommal fényesen megnyilatkozó rokonszeny és elismerés kétségkívül biztosítja a jól megérdemelt telt házat. Ezek után még egy érdekes jutalomjátékra van kilátás. A társulat kedves és szeretetreméltó naivája: Dulich Mariska javára színre kerül a látványos „Hófehérke“, melyben résztvesz egy egész sereg apró gyermek is, kik már nagyban jelentkeznek az igazgatóságunknál. A fiatal Dulich Mariska, ki megnyerő szinpadí alak, s igazán élvezetes, kellemes játékaival már tavaly megnyerte a közönség osztatlan tetszését, bizonyára jutalom-estéjén is részestülni fog a „telt ház“ elismerésében. E jutalomjátékok iránt már most hisz mutatkozik az érdeklődés, s méltán hívjuk fel előzetesen a közönség figyelmét és pártfogását. Az első jutalomjátékra a pénztárnál elfogadhatnak előjegyzések.

Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN távollétében a szerkesztésért felelős: LÖRINCZY GYÖRGY.

Magán-hirdetések.

HENNBERG G. (es. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN, a privátmegrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen sima, esikós, koezkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Minták postafordultával küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Eladó ház.

Rimaszombatban a Szijjártó-uteza 2. és 4-ik számok alatti ház **szabad kézből eladó.** — Venni szándékozók értekezhetnek a tulajdonos **Rajzinger János** mészáros mesterrel.

Pályázati hirdetés.

4099. sz. — Szab. Rimaszombat városánál jövő 1895 ik év január hó elsejével elfoglalandó, s a rendőrkapitányi hivatalhoz beosztott

dijnoki állásra

ezennel pályázat nyitattik.

Felhívhatnak mindazok, kik ezen 400 frt évi készpénzbeli díjazással összekötött állást elnyerni kívánják, hogy ez iránti élet koruk, jelenlegi alkalmaztatásuk és képesítésüket igazoló bizonyítványal felszerelt, sajátkezüleg irt kérvényüket a városi tanácshoz czimezve, **folyó évi december hó 20-ig** adják be, azok, kik a tűzoltóság vezetése, kiképeztetésükre gyakorlottsággal bírnak, előnyben részesíttetnek.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1894. évi október hó 30-án tartott ülésében.

Szabó György, polgármester.

Tüzifa eladás.	
Jutányos áron.	Rimaszombati vasuti állomáshoz bérmentve szállítva 1 waggon száraz bükk hasábos tűzifa (súly 10,000 kilogramm) ára 46 forint. Megrendelhető: Kohn Sámunál NYUSTYA.
	Tüzifa eladás.

Hirdetmény.

377. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírósg 1894. évi 1005 számú

végzése következtében **Dr. Báróssy Gyula** ügyvéd által képviselt **Trubint Lukács** javára **Szentmiklóssy István** hangonyi lakos ellen 92 frt 92 kr s jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 900 frtra becsült sertésekből álló ingóságok nyilvános árverés után eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósgnak 2106/1894 számú végzése folytán 92 frt 92 kr tőkekövetelés, ennek 1893 évi január hó 1-ső napjától járó 6%-os kamatai és az eddigi összesen 50 frt 21 krtban bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszécson leendő eszközésére 1894. évi december hó 4 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is fognak eladatni.

Kelt Rimaszécson, 1894. évi nov. hó 23. napján.

Salamon Bela, kir. jbrósági végrehajtó

Hirdetmény.

208, 246, 299. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírósg 1893 évi 2356, 1319/94, 1796/94 számú végzése következtében **Nagy Jozsef, Dr. Majster, és Dr. Holtänder** ügyvéd által képviselt **Serfőző Mihály, Nagy József, Grünfeld J. Moskovics S. javára Böd György** simoni lakos ellen 600 frt, 50 frt, 471 frt, és 400 frtra becsült eséplőgép, kendertörő, vashenger, házi butorok, gazdasági eszközök és lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek rimaszécsi kir. járásbírósgnak 1436, 1796, és 1319. 1894. számú végzése folytán 600, 50, 471, 400 frt tőkekövetelések, ennek megállapított kamatai és eidig összesen bíróilag már megállapított költségek erejéig Simonyi községében leendő eszközésére 1894. évi november hó 30 napjának délelőtti 10 órájára határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécson, 1894. évi nov. hó 20. napján.

Salamon Bela, kir. jbrósági végrehajtó.

Karácsonyi cikkek nagy választékban!

LÖFKOVICS LIPÓT

áruháza

RIMASZOMBAT.

Ajánlja meglepő nagy raktárát

őszi és téli cikkekben.

Különösen

nagy választék

női-, leány- és gyermek-

felöltőkben.

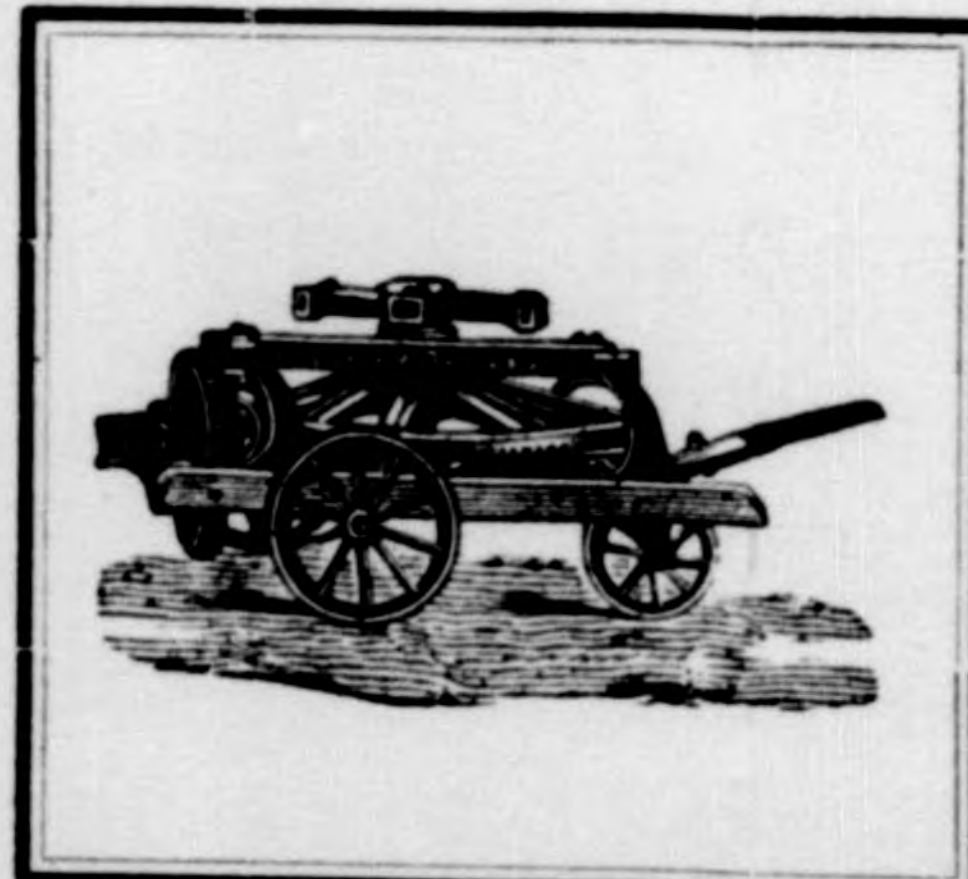
Meglepő olcsó árak mindennemű cipőkben, kalapokban és fehéreneműekben.

Karácsonyi cikkek nagy választékban!

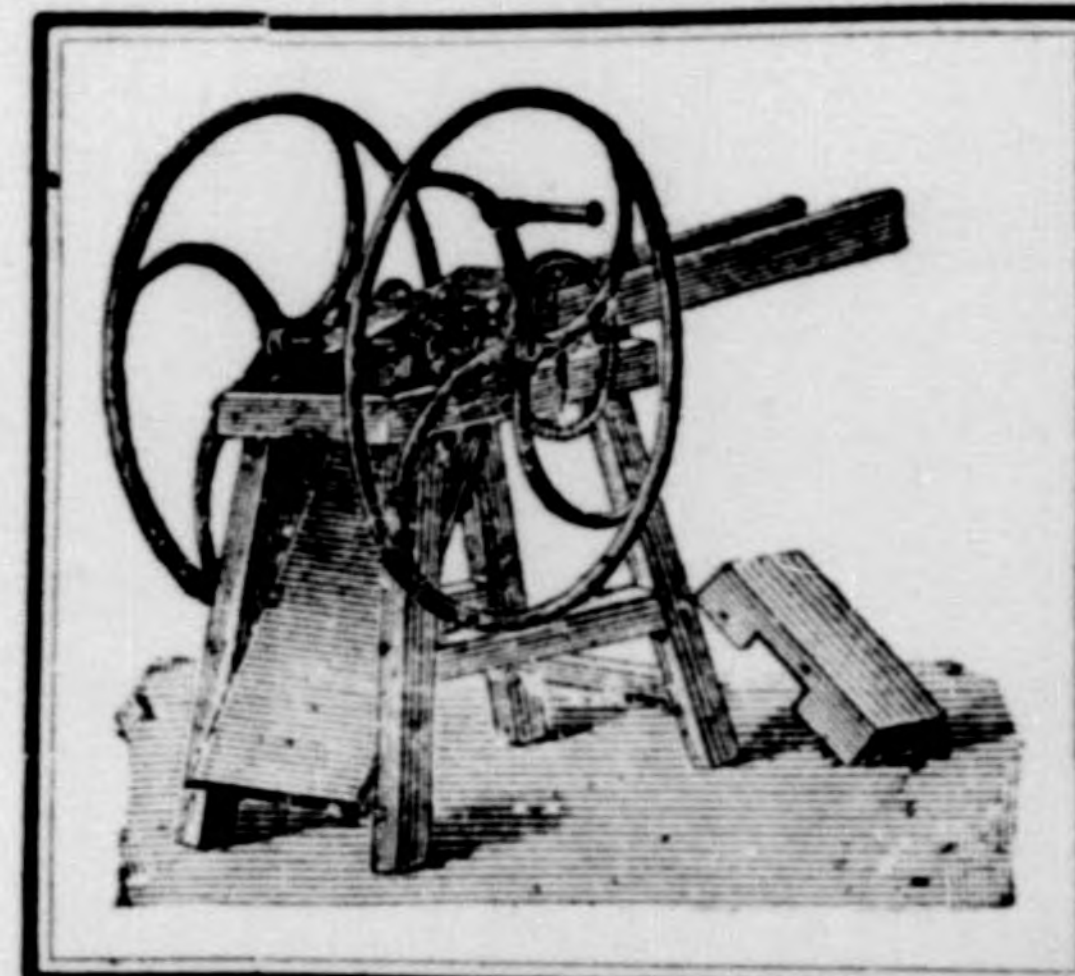
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, Vám-uteza 12. szám alatt.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jöhrnevű gépeit, nevezetesen:

Szeckavágókat kézi- vagy járgányhajításra,
Répvágókat és tengeri-morzsolókat,
Olajsajtókat és olajmag-pörköltöket,
Olajmag-zúzókat,

Örlő- és daráló-malmokat. — Továbbá mindennemű

szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszyár-berendezések stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldük.